Вазирлик ва идораларнинг хотин-қизлар ва оилани қўллаб-қувватлаш соҳаси бўйича вазифалари белгиланган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

Хотин-қизларни қўллаб–қувватлаш бўйича давлат сиёсатининг асосий йўналишлари, оилаларни мустахкамлаш ва ижтимоий мухитни соғломлаштириш бўйича манзилли ишларни ташкил этиш белгилаб берилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

БИРИНЧИ

2023 йил 11 сентябрь куни “ЎЗБЕКИСТОН – 2030” стратегияси тўғрисидаги 158-сон Фармони ва 300-сон қарори

ИККИНЧИ

2023 йил 21 декабрдаги “Оила ва хотин-қизлар қўмитасининг фаолиятини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ПФ–208-сон Фармони

УЧИНЧИ

“Аёллар, бизнес ва қонун” индексининг 2024 йилги ҳисоботидан келиб чиқиб амалга ошириладиган ишлар

ТЎРТИНЧИ

2019 йил 2-сентябрда қабул қилинган “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида”ги ЎРҚ-562-сон Қонуни

БЕШИНЧИ

2019 йил 2-сентябрда қабул қилинган “Хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида”ги ЎРҚ-561-сон Қонуни

“ЎЗБЕКИСТОН – 2030” стратегияси тўғрисидаги 158-сон Фармони

1. Барча вазирлик ва идораларда гендер тенгликни таъминлаш сиёсатини давом эттириш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш орқали бошқарув лавозимларидаги хотин-қизлар улушини **30 фоизга ошириш**

2. Олий маълумотли хотин-қизлар улушини **50 фоизга етказиш.**

3. Жамиятда хотин-қизларга **тазйиқ ва зўравонликка нисбатан муросасизлик муҳитини яратиш**, хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш.

4. **“Аёллар дафтари” билан манзилли ишлашнинг шаффоф механизмини яратиш**, мазкур ишлар бўйича жамоатчилик назоратини ўрнатиш.

2023 йил 11 сентябрь куни “ЎЗБЕКИСТОН – 2030” стратегияси тўғрисидаги 300-сон қарори бўйича

1. **Соғлиқни сақлаш, Адлия, Мактабгача ва мактаб таълими вазирликлари ва Оила ва хотин-қизлар қўмитаси** билан биргаликда ФХДЁ органларида “Ёш келин куёвлар мактаби” фаолиятини олиб бориш ва уларни махсус курслардан тўлиқ ўтиши таъминлаш

2. Мактабларда, маҳалла ва оилаларда ўсмир йигитлар ва уларнинг оталари, шунингдек, вояга етмаган қизлар ва уларнинг оналари билан қариндошлар орасидаги ҳамда **эрта никоҳ ва ҳомиладорликнинг салбий оқибатлари** бўйича алоҳида давра суҳбатларини ташкил этиш

3. **Туғишлар орасидаги мақбул оралиққа риоя қилишнинг афзалликлари ва замонавий чоралари** тўғрисида оилаларда ёш келинчак ва унинг оила аъзолари билан биргаликда индивидуал суҳбатлар ўтказиш

4. **Соғлиқни сақлаш вазирлиги** давлат томонидан эҳтиёжманд 2,7 минг нафар хотин-қизларга махсус жарроҳлик амалиётини ўтказиши

.“Аёллар, бизнес ва қонун индекси”нинг 2024 йилги ҳисоботидан келиб чиқиб амалга оширилaдиган ишлар

1) **Хавфсизлик** индикаторига – Оила ва хотин-қизлар қўмитаси, Ички ишлар вазирлиги, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги

2) Эркин ҳаракат индикаторига – Оила ва хотин-қизлар қўмитаси, Ички ишлар вазирлиги,

3) **Ишга жойлашиш** индикаторига – Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги,

4) **Меҳнатга ҳақ тўлаш** индикаторига – Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги,

5) **Никоҳ** индикаторига – Оила ва хотин-қизлар қўмитаси;

6) **Ота-оналик қилиш** индикаторига – Касаба уюшмалари федерацияси, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги,

7) **Болаларни парвариш қилиш хизматлари** – Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги

8) **Бизнес индикаторига** – Маҳаллабай ишлаш ва тадбиркорликни ривожлантириш агентлиги;

9) **Мулкка эгалик** индикаторига – Адлия вазирлиги,

10) **Пенсия индикаторига** – Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси масъул этиб белгиланган.

2019 йил 2-сентябрда қабул қилинган ЎРҚ-562-сон Қонунини йўналишида

Барча вазирлик ва идоралар:

✓ хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш соҳасидаги давлат дастурларини, миллий ҳаракатлар режаларини ва стратегияларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишда иштирок этади;

✓ жинс бўйича бевосита ва билвосита камситишга олиб келиши мумкин бўлган ҳоллар тўғрисидаги статистик маълумотларни ва ахборотни мунтазам равишда йиғишни ҳамда таҳлил қилишни таъминлайди;

✓ жисмоний ва юридик шахсларнинг хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларнинг бузилишига доир мурожаатларини кўриб чиқади ҳамда уларни тиклаш бўйича чоралар кўради;

✓ хотин-қизлар ва эркакларнинг тенглигини таъминлаш масалалари юзасидан кадрларнинг касбий тайёргарлиги тизимини такомиллаштириш бўйича тегишли чоралар кўради ҳамда бунга кўмаклашади;

✓ хотин-қизлар ва эркаклар касбий ва оилавий мажбуриятларни бирга бажариши учун шарт-шароитлар яратади, шу жумладан ҳам оналарга, ҳам оталарга бола парвариши учун таътил бериш орқали шарт-шароитлар яратади;

ЎРҚ-561-сон Қонунини амалга ошириш йўналишида:

✓ хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат дастурларини, ҳудудий дастурларни ҳамда қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда иштирок этиш;

✓ хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат дастурларини, ҳудудий дастурларни ҳамда қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда иштирок этиш;

✓ хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат дастурларини, ҳудудий дастурлар ҳамда қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда иштирок этиш;

✓ хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат дастурларини, ҳудудий дастурларни ва қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишда иштирок этиш;

Жаҳон банкининг Аёллар, бизнес ва қонун индексида Ўзбекистон 2020 йилда хотин-қизлар ҳуқуқлари ва гендер тенглик бўйича аҳамиятга молик ислоҳотларни амалга оширган **27 та** давлат қаторига киритилди ва **5 поғонага** юқорилаб, **190 та** давлат орасида **134-ўринни** эгаллаган бўлса, олиб борилган кенг ислоҳотлар натижасида **2024 йилда** Ўзбекистоннинг ушбу рейтингдаги ўрни янада яхшиланди.

Хусусан, Жаҳон банкининг **“Аёллар, бизнес ва қонун”** индексининг 2024 йилда эълон қилинган ҳисоботида дунёнинг **190 та** давлати орасида мамлакатимизда **меҳнат муносабатлари ва оиладаги зўравонликка қарши кураш соҳасида амалга оширилган ислоҳотлар муваффақиятли деб топилиб,** Ўзбекистон бу борада яхши натижага эришгани эътироф этилди.

Шунингдек, индексда **Ўзбекистон гендер тенглик соҳасида дунёдаги энг тез ривожланаётган 5 та мамлакат** қаторида қайд этилган.

2023 йилда Ўзбекистон **Очиқ гендер маълумотлар индексида 69,7 балл** тўплаган ҳолда жаҳондаги энг яхши **20 та** мамлакат орасидан жой олди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Барқарор ривожланиш ечимлари тармоғи (SDSN) ва халқаро экспертлар томонидан 2023 йилда шакллантирилган **SDG index** ҳисоботига кўра, Ўзбекистон **166 та мамлакат** орасида **71,1** индекс билан рейтингидаги мавқеи **8 поғонага** кўтарилиб **69-ўринни** эгаллади.

Open Data Watch ташкилотининг **“Gender Data Compass”** рейтингида 2023 йил якунига кўра, Ўзбекистон **37 балл** тўплаган ҳолда **185 та** мамлакат орасидан **56-ўринни** эгаллади.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШГА ҚАРАТИЛГАН ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОНДА РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИНГАН ХАЛҚАРО ҲУЖЖАТЛАР

- 1951 йилдаги “Бир хил қийматга эга бўлган меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларни тенг рағбатлантириш тўғрисида”ги **Конвенция**
- 1952 йилдаги “Хотин-қизларнинг сиёсий ҳуқуқлари тўғрисида”ги **Конвенция**
- 1966 йилдаги “Иқтисодий, ижтимоий ва маданий хуқуқлар тўғрисида”ги **ПАКТ**
- 1966 йилдаги “Фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги **ПАКТ**
- 1979 йилдаги “Хотин-қизларни камситишнинг барча шаклларига барҳам бериш тўғрисида”ги (**CEDAW**) Конвенцияси
- 1995 йилда Пекин Ҳаракатлар **Платформаси**

МИЛЛИЙ ҚОНУНЧИЛИК ҲУЖЖАТЛАРИ

- ✓ “Хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида” 2019 йил 2 сентябрдаги **561-сон** қонуни
- ✓ “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида” 2019 йил 2 сентябрдаги **562-сон** қонуни
- ✓ “Хотин-қизлар ва болалар ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш тизими янада такомиллаштирилиши муносабати билан ўзбекистон республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги 2023 йил 11 апрелдаги **829-сон** қонуни
- ✓ “2030 йилга қадар Ўзбекистон Республикасида гендер тенгликка эришиш стратегиясини тасдиқлаш ҳақида” Олий Мажлиси Сенатининг 2021 йил 28 майдаги **СҚ-297-IV-сон** Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ:

- “2022-2026 йилларга мўлжалланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” 2022 йил 28 январдаги **ПФ-60**-сонли **Фармони**;
- “Оила ва хотин-қизлар билан ишлаш, маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2022 йил 1 мартдаги **ПФ-81**-сонли **Фармони**;
- “Оила ва хотин-қизларни тизимли қўллаб-қувватлашга доир ишларни янада жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2022 йил 7 мартдаги **ПФ-87**-сонли **Фармони**;
- “Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида” 2022 йил 1 мартдаги **ПҚ-146**-сонли **Қарори**;
- “Оила ва хотин-қизлар қўмитасининг фаолиятини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2023 йил 21 декабрдаги ПФ–208-сон Фармони
- ““Ўзбекистон–2030” стратегиясини 2023 йилда сифатли ва ўз вақтида амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2023 йил 11 сентябрдаги **ПҚ-300**-сон **Қарори**;
- “Хотин-қизлар бандлигини ошириш ва саломатлигини мустаҳкамлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2022 йил 21 сентябрдаги **ПҚ-376**-сон **Қарори**
- “Оилаларни мустаҳкамлаш ва хотин-қизларнинг фаоллигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2023 йил 21 декабрдаги **ПҚ–401**-сон Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ТОМОНИДАН 14 ТА ҲУЖЖАТ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ, ТАЪЛИМ ИМКОНИЯТЛАРИНИ КЕНГАЙТИРИШГА КЎМАКЛАШИШ

СОҲАЛАРДА ХОТИН-ҚИЗЛАР УЛУШИ

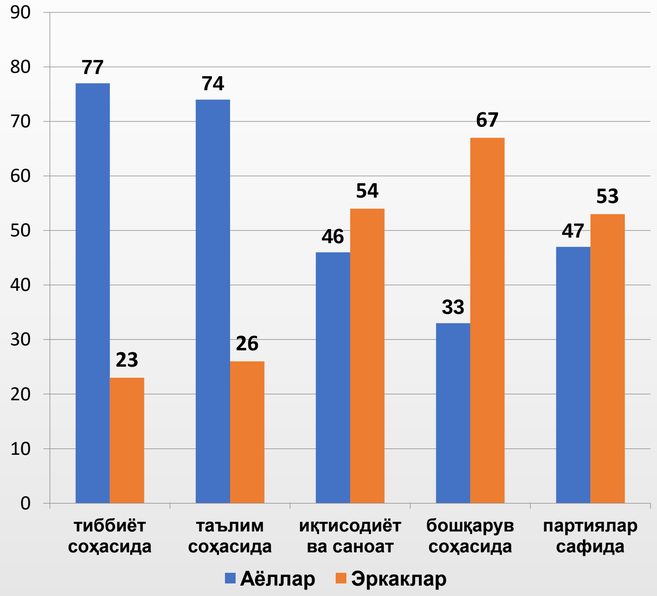

САЙЛОВЧИЛАР

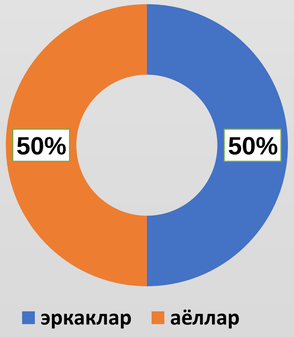

НОМЗОДЛАР

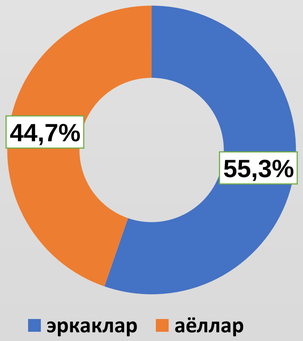

ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИ ДЕПУТАТЛАРИ

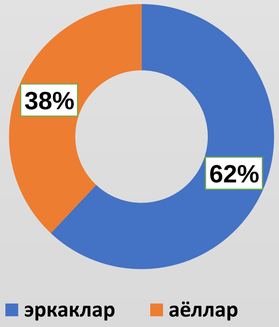

ҚҚР ЖК, МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ

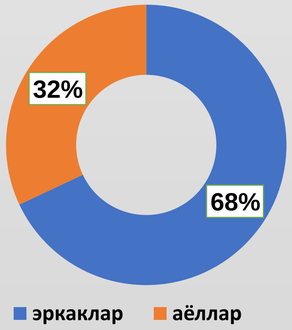

ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ТАЛАБАЛАРИ

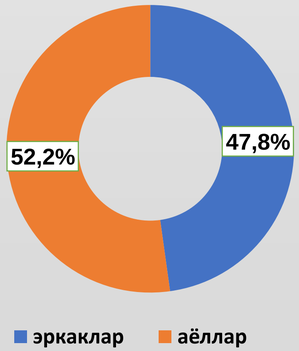

Амалга оширилган профилактик ишлар натижасида

Тазйиқ ва зўравонлик аниқланган ҳолати

42 112 та

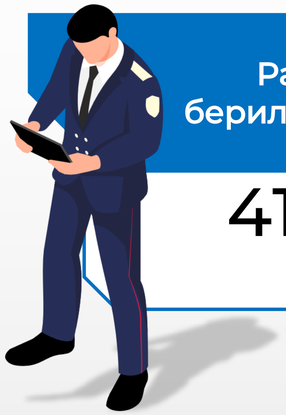

Расмийлаштириб берилган ҳимоя ордерлар

41 924 та

Зўравонлик ёки тазйиқ ўтказган шахсларга нисбатан чекловлар ўрнатилди

28 729 та

. Хотин-қизларнинг бошқарув лавозимларида улушини 35 фоизга ошириш;
Олий маълумотли хотин-қизлар улушини 40 фоизга етказиш;

Оилалар яраштирилди

17 829 та

Низоларнинг асл сабаблари бартараф этилди

22 246 та